

2023

**STAATSBLAD
VAN DE
REPUBLIC SURINAME**

No. 157

WET van 25 oktober 2023, houdende nadere wijziging van de Grondwet van de Republiek Suriname (S.B. 1987 no. 116, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 1992 no. 38).

DE PRESIDENT VAN DE REPUBLIC SURINAME,

In overweging genomen hebbende dat, in het kader van de beslissing van het Constitutioneel Hof van de Republiek Suriname (S.B. 2022 no. 85) het noodzakelijk is de Grondwet van de Republiek Suriname nader te wijzigen;

Heeft, na goedkeuring door De Nationale Assemblée, de Staatsraad gehoord, bekrachtigd de onderstaande wet:

ARTIKEL 1

In de Grondwet (S.B. 1987 no. 116, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 1992 no. 38) worden de volgende wijzigingen aangebracht:

A. In artikel 60 wordt na de zinsnede "van Suriname in" de volgende zinsnede ingevoegd: één of meerdere.

B. Artikel 61 komt te luiden:

1. De Nationale Assemblée bestaat uit 51 leden die op grond van algemene, vrije en geheime verkiezingen krachtens het stelsel van evenredige vertegenwoordiging bij grootste gemiddelde en voorkeurstemmen worden gekozen.

2. Personen, die zich kandidaat hebben gesteld ter verkiezing tot lid van De Nationale Assemblée moeten in de Republiek Suriname wonen en hun hoofd- of werkelijk verblijf aldaar hebben en wel gedurende twee jaren aaneengesloten voorafgaand aan de verkiezingen.

C. In artikel 161 wordt na lid 3 een nieuw lid 4 toegevoegd, luidende:

4. De verdeling van de zetels van de ressortraden per ressort, en de methode volgens welke de regeling van de zeteltoewijzing plaatsvindt, worden geregeld bij wet. Deze wet wordt met 2/3 meerderheid aangenomen.

D. Artikel 163 komt te luiden:

- a. De leden van de ressortraden worden gekozen voor een zittingsperiode van vijf jaren. De samenstelling van de ressortraden vindt plaats na gehouden algemene, vrije en geheime verkiezingen binnen het ressort.
- b. De leden van de ressortraden worden gekozen krachtens het stelsel van evenredige vertegenwoordiging bij grootste gemiddelde en voorkeurstemmen.
- c. Behoudens andere wettelijke eisen voor verkiesbaarheid in de vertegenwoordigende lichamen, dienen de kandidaten voor een ressortraad of districtsraad minstens twee jaren aaneengesloten voorafgaand aan de verkiezingen hun woonplaats en hoofd- of werkelijk verblijf te hebben in het desbetreffende district of ressort en ingeschreven te zijn in het bevolkingsregister alsmede de Surinaamse nationaliteit te bezitten en ingezetene te zijn.

Met het gewijzigde kiesstelsel is afgestapt van het personen meerderheidsstelsel en wordt het stelsel van evenredige vertegenwoordiging bij grootste gemiddelden met voorkeurstemmen gehanteerd.

De kandidaten voor een ressortraad dienen woonachtig en ingeschreven te zijn in het bevolkingsregister twee jaren aaneengesloten voorafgaand aan de dag der stemming.

Paramaribo, 2023

A. Gajadien

R. Parmessar

J. Kanape

G. Rusland

ARTIKEL II

Slotbepaling

1. Deze wet wordt in het Staatsblad van de Republiek Suriname afgekondigd.
2. Zij treedt in werking met ingang van de dag volgende op die van haar afkondiging.
3. De Minister van Binnenlandse Zaken is belast met de uitvoering van deze wet.

Gegeven te Paramaribo, de 25ste oktober 2023

CHANDRIKAPERSAD SANTOKHI

Uitgegeven te Paramaribo, de 26ste oktober 2023
De Minister van Binnenlandse Zaken,

BRONTO S.G. SOMOHARDJO.

WET van 25 oktober 2023, houdende nadere wijziging van de Grondwet van de Republiek Suriname (S.B. 1987 no. 116, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 1992 no. 38).

MEMORIE VAN TOELICHTING

Algemeen

Naar aanleiding van de beslissing van het Constitutioneel Hof van de Republiek Suriname d.d. 5 augustus 2022, zaaknummer CH-02, inzake toetsing ex artikel 144 Grondwet jo. artikel 12 lid 1 Wet Constitutioneel Hof van de artikelen 9 jo. 24 van de Kiesregeling op strijdigheid met de Grondwet, alsmede het Internationaal Verdrag inzake Burger en Politieke Rechten (IVBPR), het Amerikaans Verdrag voor de Rechten van de Mens (AVRM) en de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens is het noodzakelijk de Kiesregeling te wijzigen.

Het Constitutioneel Hof heeft de rechtsvraag of de artikelen 9 en 24 van de Kiesregeling in strijd zijn met de Grondwet en internationale verdragen bevestigd. Het Constitutioneel Hof is van oordeel dat de artikelen 9 en 24 van de Kiesregeling resulteren in ongelijke stemgewicht en ongeoorloofde positieve discriminatie met als gevolg dat deze bepalingen onverbindend zijn verklaard.

Voor een verantwoorde evenredige vertegenwoordiging moet de zetelverdeling en zeteltoewijzing zoveel mogelijk voldoen aan de One Man One Vote One Value gedachte en gelijkheid als norm.

Artikelsgewijs

Artikel 61 lid 1

Vanuit het gelijkheids- en rechtvaardigheidsbeginsel, evenals de beginselen van goed bestuur en de taken en bevoegdheden van De Nationale Assemblée is het van het hoogste belang dat elke kiezer zijn/haar stem dezelfde waarde heeft en dat er een garantie is voor continue vernieuwing en versterking van de democratie. Het nationaal karakter van de hoogste volksvertegenwoordiging moet ook vertaald worden dat de kiezer een nationale stem uitbrengt. De evenredigheid van de stem van de kiezer wordt hierdoor verbeterd en er is garantie dat ook gemarginaliseerde groepen middels het uitbrengen van hun stem een vele malen grotere kans hebben vertegenwoordigd te zijn op het hoogste niveau. Met algemene, vrije en geheime verkiezingen wordt verondersteld dat het geheime karakter van de verkiezingen betrekking heeft op het uitbrengen van de stem door de kiezers. De processen en procedures met betrekking tot de verkiezingen op zich hebben geen geheim karakter en dienen transparant en openbaar te zijn. De stem die de kiezer uitbrengt op de dag der verkiezingen is dus geheim.

Artikel 61 lid 2

Onder hoofd- en werkelijk verblijfplaats wordt verstaan de plaats waar desbetreffende kandidaat woonachtig en ingeschreven staat in het bevolkingsregister voorafgaand aan de dag der stemming.

Artikel 161 lid 4

Met de invoering van dit lid is er een grondslag gegeven ter zake de vaststelling van onder andere de zetelverdeling voor de verkiezing van de ressortraden. In deze bepaling gaat het om dezelfde wet als bedoeld in artikel 60.

Artikel 163

Ten overvloede wordt benadrukt dat de leden van de ressortraden voor een zittingsperiode van vijf jaren worden gekozen behoudens het bepaalde in artikel 68.